

ALUEELLINEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄ
REGIONALT UTVECKLINGSUPPDRAG
TURKU ÅBO

Kirjastojen vaihtoehtoisia tulevaisuuksia

Turun AKE

YKN:n kokous 13.11.2024

Taustaa

- Vuosi sitten AKE Porvoo ja Lahden AKE järjestivät ”Pysy mukana muutoksessa” –koulutuksen
- Koulutuksessa kerättiin muutossignaaleja, joiden pohjalta tehtiin trendikortteja
- Trendikortit ovat lyhyitä kuvauksia vaihtoehtoisista tulevaisuuksista ja ne kuvaavat, millaisiin suuntiin kirjastojen toimintaympäristö saattaa muuttua
- Ne herättävät pohtimaan vaihtoehtoisia tulevaisuuden kulkuja ja niiden tarkoituksena on parhaimmillaan aktivoida ihmisiä toimintaan

Lähde: uudenmaankirjastot.fi –
Trendikortit kuvaavat kirjastoalaan kohdistuvia muutoksia

Poimintoja trendikorteista

TRENDIPOIMINTOJA

Asiakkaiden kirjasto

Kontrollista osallisuuteen, resurssipulasta luoviin ratkaisuihin ja luovuuden edistämiseen

Mikä muuttuu?

Muutos syntyy sekä resurssien vähäisyydestä että tarpeesta kuulua johonkin yhteisöön. Kirjaston henkilökunta luovuttaa kontrollin palveluista ja tiloista enemmän asiakkaiden haltuun. Asiakkaat järjestävät kirjastossa tapahtumia ja toimintaa. Resurssipula vaatii luovia ratkaisuja, joita kirjasto edistää. Kirjastoissa on luovia pajatiloja ja kierrätystä edistäviä toimintoja muihinkin asioihin kuin kirjoihin liittyen.

Kirjastot ovat yhteisöjen yhteisiä tiloja, joita myös asiakkaat ja yhteisö voivat hallinnoida.

Muutosvoimat

Yhteisöllisyys
Resurssipula
Kiertotalous
Ilmastokriisi

Avainsanat

osallisuus
kierrätys
luovuus

Esimerkkejä signaaleissa: Tanskalaiset kirjastot, erilaiset asiakaslähtöiset tapahtumakonseptit ja työpajatoiminnot
Miten huomioidaan kirjastossa? Helppo tapa osallistumiseen, toimivat rakenteet tällaiselle toiminnalle

TRENDIPOIMINTOJA

Helppo kirjasto

Ihmiset ovat yhä keskittymiskyvyttömämpiä ja kärsimättömiä. Muutos on jo tapahtunut, mutta se kiihtyy.

Mikä muuttuu?

Kaiken pitää tapahtua sormia napsauttamalla, mahdollisimman nopeasti ja vaivattomasti.

Kirjasto on auki 24/7.
Online-rekisteröityminen,
sormenjälkitunnistautuminen.

Kaiken saa tilattua kotiovelle.

Tarve selkokielelle kasvaa.
Kaikki kirjaston aineistot maks. 100 sivua.

Esteettömät tilat ja selkeät opasteet.
Profiloidut robottiasiakaspalvelijat ja tekoälyn
hyödyntäminen.

Muutosvoimat

Dopamiinikulttuurin nousu
Keskittymiskyvyn ja
lukutaidon heikkeneminen
Digitalisaatio
Muiden palvelujen
esimerkki
Sosiaalinen media

Avainsanat

digitalisaatio
nopeus
esteettömyys
selkokieli
kotiinkuljetuspalvelu

Esimerkkejä signaaleissa: Mckirjasto - helpoimman kautta, palvelut kotiovelle

Miten huomioidaan kirjastossa? Selkokieli, esteettömyys, helppo rekisteröityminen, robotit ja tekoäly

TRENDIPOIMINTOJA

Rajoitettu kirjasto

Yhdenvertaisuudesta eriarvoisuuteen, sananvapaudesta valvottuun toimintaan

Mikä muuttuu?

Kirjaston käyttö on rajattu eikä kaikilla ole pääsyä kirjastoon. Lain keinoin rajoitetaan kirjaston toimintaa. Julkisvaroin rahoitettu kirjastoverkosto on valjastettu valtion propagandan välineeksi. Lukutaidon ja oppimisen rajoittaminen on osa tätä. Syvälinen lukutaito on harvojen oikeus.

Taustalla vaikuttaa valvottu, jakautunut ja totalitääriäinen yhteiskunta, jossa ihmisiä rankataan eriarvoisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Totuus ja ihmiskunnan historia on hämärtynyt. Ns. oikeaa tietoa ei ole. Kaikki tieto on tarjottua.

Muutosvoimat

Sananvapauden kehitys
Demokratia uhattuna
Totuudenjälkeinen aika

Avainsanat

valvonta
propaganda
kielletyt kirjat
eriarvoisuus
mielivaltaisuus
keinotekoinen todellisuus

Esimerkkejä signaaleissa: Poliittiset vaikuttamisyritykset kirjastojen tapahtumissa ja toiminnassa, kirjojen kieltäminen
Miten huomioidaan kirjastossa? Varautuminen vaikutusyrityksiin, ajanhermolla pysyminen, mediakasvatus

Muita trendikortteja

- **Hyvinvointia edistävä kirjasto**

- Kirjasto edistää hyvinvointia laajemmin kuin mahdollistamalla lukemisharrastuksen

- **Mielenrauhan kirjasto**

- Keskittymiskyvyttömyys on kansansairaus, sosiaali- ja terveystalvet ovat kriisissä, joten kaikki julkiset palvelut valjastetaan henkisen hyvinvoinnin palauttamiseen

- **Suvaitsematon kirjastoasiakas**

- Polarisoituminen etenee yhteiskunnassa, ja kirjasto joutuu ristiriitojen polttopisteeseen

- **Leikattu kirjasto**

- Kuntien heikkenevä talous ohjaa säästämään myös kirjaston palveluista

Trendikortit

- **Hyvinvointia edistävä kirjasto**

- Kirjasto edistää hyvinvointia laajemmin kuin mahdollistamalla lukemisharrastuksen

- **Mielenrauhan kirjasto**

- Keskittymiskyvyttömyys on kansansairaus, sosiaali- ja terveyspalvelut ovat kriisissä, joten kaikki julkiset palvelut valjastetaan henkisen hyvinvoinnin palauttamiseen

- **Asiakkaiden kirjasto**

- Kontrollista osallisuuteen, resurssipulasta luoviin ratkaisuihin ja luovuuden edistämiseen

- **Helppo kirjasto**

- Ihmiset ovat yhä keskittymiskyvyttömämpiä ja kärsimättömiä. McKirjasto.

- **Rajoitettu kirjasto**

- Yhdenvertaisuudesta eriarvoisuuteen, sananvapaudesta valvottuun toimintaan

- **Suvaitsematon kirjastoasiakas**

- Polarisoituminen etenee yhteiskunnassa, ja kirjasto joutuu ristiriitojen polttopisteeseen

- **Leikattu kirjasto**

- Kuntien heikkenevä talous ohjaa säästämään myös kirjaston palveluista

Kiitos!

ALUEELLINEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄ
REGIONALT UTVECKLINGSUPPDRAG
TURKU ÅBO

